

**LEGE PRIVIND PARTIDELE POLITICE
Nr. 294-XVI din 21.12.2007**

Monitorul Oficial nr.42-44/119 din 29.02.2008

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

**Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE ȘI PRINCIPII**

Articolul 1. Partidele politice

(1) Partidele politice sînt asociații benevole, cu statut de persoană juridică, ale cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot, care, prin activități comune și în baza principiului liberei participări, contribuie la conceperea, exprimarea și realizarea voinței lor politice.

(2) Partidele politice, fiind institute democratice ale statului de drept, promovează valorile democratice și pluralismul politic, contribuie la formarea opiniei publice, participă, prin înaintarea și susținerea candidaților, la alegeri și la constituirea autorităților publice, stimulează participarea cetățenilor la alegeri, participă, prin reprezentanții lor, la exercitarea în mod legal a puterii în stat, desfășoară alte activități în conformitate cu legea.

(3) Partidele politice își pot înființa structuri care să se ocupe de problemele specifice ale unor grupuri sociale sau profesionale.

(4) În vederea realizării voinței lor politice, partidele se pot afilia la organizații politice internaționale.

Articolul 2. Principiul teritorial de organizare a partidelor politice

(1) Partidele politice se organizează după principiul de organizare administrativ-teritorială a Republicii Moldova.

(2) Organele de conducere, filialele și structurile partidelor politice trebuie să-și aibă reședința pe teritoriul aflat sub jurisdicția Republicii Moldova.

(3) Partidele politice nu-și pot crea structuri și organe în cadrul instituțiilor, organizațiilor și întreprinderilor.

Articolul 3. Restricții vizînd activitatea partidelor politice

(1) Sînt interzise partidele politice care, prin statutul, programul și/sau activitatea lor, militează împotriva suveranității, integrității teritoriale a țării, valorilor democratice și ordinii de drept a Republicii Moldova, utilizează, pentru realizarea scopurilor lor, mijloace ilegale sau violente, incompatibile cu principiile fundamentale ale democrației.

(2) Este interzisă afilierea partidelor politice la organizațiile politice internaționale ale căror scopuri sau activitate contravin prevederilor alin.(1).

(3) Partidele politice nu pot practica activități militare, paramilitare, precum și alte activități interzise prin lege.

(4) Orice imixtiune în activitatea internă a partidelor politice este interzisă, cu excepțiile prevăzute de lege.

(5) În Republica Moldova este interzisă constituirea și activitatea partidelor, altor organizații politice ale statelor străine, precum și a filialelor și structurilor acestora.

(6) Constituirea și activitatea partidelor politice în baza discriminării pe criterii de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, avere sau origine socială sînt interzise.

Articolul 4. Atributele partidelor politice

(1) Fiecare partid politic are denumire integrală, denumire prescurtată și simboluri proprii.

(2) Denumirea integrală, denumirea prescurtată și simbolurile partidului politic trebuie să se deosebească clar de cele ale partidelor înregistrate anterior în Republica Moldova. Nu se admite utilizarea aceluiași simboluri grafice de către partide, indiferent de figura geometrică în care sînt încadrate.

(3) Atributele menționate la alin.(1) nu pot reproduce sau combina simbolurile de stat ale Republicii Moldova, ale altor state, ale organizațiilor internaționale, ale cultelor religioase, nu pot propaga scopurile și orientările specificate la art.3 alin.(1) și (2).

(4) Partidele politice pot utiliza, ca atare sau într-o combinație specifică, însemnele organizațiilor politice internaționale din care fac parte.

[Art.4 modificat prin Legea nr.95 din 14.05.2015, în vigoare 05.06.2015]

Notă: Se declară neconstituțional art.4 alin.(5) conform Hot. Curții Constituționale nr.12 din 04.06.2013, în vigoare 4 iunie 2013

[Art.4 completat prin Legea nr.192 din 12.07.2012, în vigoare 01.10.2012]

Articolul 5. Susținerea de către stat a partidelor politice

(1) În scopul favorizării exercitării calitative a actului de guvernare, statul sprijină dezvoltarea partidelor politice. În acest scop, prin prezenta lege și prin alte acte normative, se instituie mecanisme juridice de funcționare a partidelor politice și a structurilor lor, precum și de finanțare a partidelor și structurilor acestora din surse private și din bugetul de stat.

(2) Discriminarea partidelor politice la acordarea sprijinului din partea statului nu se admite.

(3) Susținerea partidelor politice de către stat se realizează doar în baza legii.

Capitolul II

MEMBRII PARTIDELOR POLITICE

Articolul 6. Dreptul cetățenilor Republicii Moldova la asociere politică

(1) Pot fi membri ai partidelor politice cetățenii Republicii Moldova care, potrivit normelor legale, au dreptul la vot. Membrii partidelor politice li se eliberează legitimații în conformitate cu prevederile statutului partidului.

(2) Cetățenii Republicii Moldova au dreptul să se asocieze liber în partide politice, să participe la activitatea acestora și să iasă din componența lor. Nici o persoană nu poate fi constrînsă să adere sau să nu adere la un partid politic.

(3) Aderînd la un partid politic, orice persoană este obligată să declare în scris, pe propria răspundere, dacă este sau nu membru al altui partid politic.

(4) Nu pot fi membri ai partidelor politice persoanele cărora, conform prevederilor legale, le este interzisă participarea la activități cu caracter politic.

Articolul 7. Aderarea la partidul politic. Dobîndirea și pierderea calității de membru al partidului

(1) Pentru a deveni membru al unui partid politic, cetățeanul Republicii Moldova depune o cerere scrisă, prin care îi solicită această calitate partidului respectiv. Organul partidului, abilitat prin statut să primească noi membri, va decide să satisfacă sau să respingă cererea de aderare la partid.

(2) Un cetățean al Republicii Moldova nu poate fi simultan membru a două sau mai multe partide politice. Prin aderarea la un alt partid politic, persoana pierde de drept calitatea de membru al partidului al cărui membru a fost anterior.

(3) Aderarea la un partid politic, precum și pierderea calității de membru al acestuia nu pot servi temei pentru acordarea de privilegii sau pentru limitarea drepturilor și îndatoririlor fundamentale.

(4) Orice membru al oricărui partid politic poate renunța la această calitate depunând o cerere scrisă.

(5) Dobândirea și pierderea calității de membru al partidului politic se reglementează prin normele interne de partid, prevăzute de statutul partidului.

Capitolul III **ÎNREGISTRAREA ȘI EVIDENȚA PARTIDELOR POLITICE**

Articolul 8. Depunerea documentelor pentru înregistrarea partidului politic

(1) Pentru înregistrarea partidului politic, la Ministerul Justiției se depun următoarele documente:

a) cererea de înregistrare;

b) statutul partidului;

c) programul partidului;

d) actul de constituire însoțit de lista membrilor partidului politic, al căror număr nu poate fi mai mic de patru mii, actele de constituire ale organizațiilor teritoriale ale partidului, lista delegaților participanți la congresul de constituire. La momentul constituirii partidului, membrii acestuia trebuie să fie domiciliați în cel puțin jumătate din unitățile administrativ-teritoriale de nivelul al doilea din Republica Moldova, dar nu mai puțin de 120 de membri în fiecare din unitățile administrativ-teritoriale menționate. Lista membrilor partidului, întocmită în baza cererilor de aderare la partid, va cuprinde: numele, prenumele, sexul, data nașterii, domiciliul, seria și numărul actului de identitate și semnătura membrului;

e) declarația privind adresa juridică a partidului;

f) dovada deschiderii contului bancar.

(2) La documentele menționate la alin.(1) lit.b), c) și d) se anexează copiile lor în variantă electronică.

(3) Ministerul Justiției, în termen de o lună de la data depunerii documentelor prevăzute la alin.(1), va adopta o decizie de înregistrare a partidului politic sau, în cazul necorespunderii cerințelor prezentei legi, o decizie prin care refuză înregistrarea partidului.

(4) Decizia Ministerului Justiției prin care a fost refuzată înregistrarea partidului politic poate fi atacată la Curtea de Apel Chișinău în termen de 10 zile de la data adoptării acesteia.

(5) Pentru înregistrarea statutului partidului politic, precum și a modificărilor sau completărilor operate în el, se percepe o taxă de stat în cuantum de 200 de lei.

(6) La procedura de înregistrare a partidului politic participă, în mod obligatoriu, reprezentantul organului de conducere al acestuia.

(7) Partidul politic, la data înregistrării statutului său, devine persoană juridică și se înscrie în Registrul partidelor politice.

[Art.8 completat prin Legea nr.71 din 14.04.2016, în vigoare 27.05.2016]

Articolul 9. Declararea nulității deciziei de înregistrare a partidului politic

Decizia de înregistrare a partidului politic poate fi declarată nulă prin hotărâre a instanței judecătorești competente.

Articolul 10. Înregistrarea modificărilor și completărilor operate în statutul și în programul partidului politic

(1) Modificarea sau completarea statutului și programului partidului politic poate fi făcută conform procedurii prevăzute în statutul partidului.

(2) Orice modificare a statutului sau programului partidului politic se comunică Ministerului Justiției în termen de cel mult 30 de zile de la data adoptării hotărârii respective.

(3) Înregistrarea modificărilor și completărilor operate în statutul sau programul partidului politic se efectuează de Ministerul Justiției în conformitate cu prevederile art.8 alin.(3)–(6), care se aplică în mod corespunzător.

Articolul 11. Evidența partidelor politice

(1) Ministerul Justiției ține Registrul partidelor politice, care este instrumentul legal de evidență a partidelor politice din Republica Moldova.

(2) Ministerul Justiției este unica instituție investită cu dreptul de a opera modificări în Registrul partidelor politice.

(3) Informația din Registrul partidelor politice este de interes public.

(4) Informația privind înregistrarea partidelor politice, radierea lor din Registrul partidelor politice, privind modificările și completările operate în statutele acestora se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a Ministerului Justiției. Responsabil de publicarea acestei informații este Ministerul Justiției.

Capitolul IV

ORGANIZAREA ȘI ACTIVITATEA PARTIDELOR POLITICE

Secțiunea 1

Organizarea partidelor politice

Articolul 12. Bazele organizării și activității partidelor politice

(1) Fiecare partid politic se întemeiază și activează în baza statutului și programului propriu.

(2) Statutul și programul partidului politic se aprobă de organele sale împuternicite prin statut.

Articolul 13. Statutul partidului politic

(1) Statutul partidului politic va cuprinde în mod obligatoriu:

a) denumirea integrală și denumirea prescurtată a partidului;

b) descrierea simbolurilor permanente;

c) simbolul permanent sub formă grafică alb-negru și color, în anexă;

d) o mențiune expresă privind obiectivele urmărite prin desfășurarea activității politice;

e) condițiile și procedura de desemnare a delegaților la adunarea generală;

f) drepturile și obligațiile membrilor partidului;

g) sancțiunile disciplinare, procedura prin care acestea pot fi aplicate membrilor partidului, organul competent să aplice sancțiuni;

h) organele executive, procedura de alegere a acestora, modul de activitate și împuternicirile lor;

i) organul competent să inițieze procedura de reorganizare a partidului sau să decidă asocierea acestuia într-o alianță politică sau într-o altă formă de asociere a partidelor;

j) organul competent să desemneze candidaturile pentru alegerile în autoritățile administrației publice locale și în Parlament, procedura de desemnare a candidaturilor, precum și procedura de modificare a listei candidaților;

k) modalitatea încetării activității partidului;

- l) sursele de finanțare a partidului și modul de administrare a patrimoniului acestuia, în conformitate cu legea;
 - m) structurile partidului responsabile de evidența contabilă;
 - n) modalitatea efectuării controlului financiar intern;
 - o) organul împuternicit să reprezinte partidul în raporturile cu autoritățile publice, cu alte persoane juridice și fizice;
 - p) alte prevederi obligatorii potrivit prezentei legi.
- (2) În statutul partidului politic se va prevedea în mod expres forma juridică de organizare a acestuia – partid politic.

Articolul 14. Structura partidului politic

- (1) Partidul politic are organe centrale și organizații teritoriale.
- (2) Foruri de conducere ca adunarea generală a membrilor sau a delegaților partidului și organul executiv, indiferent de denumirea pe care o au acestea conform statutului partidului, sînt obligatorii pentru fiecare partid politic. Acestea funcționează atât la nivelul central de conducere a partidului, cît și la nivelul organizațiilor teritoriale ale acestuia.
- (3) Organizațiile teritoriale ale partidelor politice se înființează după principiul de organizare administrativ-teritorială a Republicii Moldova.

Articolul 15. Adunarea generală a partidului politic

- (1) Adunarea generală a membrilor partidului sau a delegaților acestuia, la nivel național, este organul suprem de decizie al partidului. El poate avea o altă denumire potrivit statutului partidului. Procedura și periodicitatea convocării acestui organ se stabilesc în statutul partidului politic.
- (2) În calitate de delegați la lucrările adunării generale a partidului politic pot participa doar membrii partidului respectiv.

Secțiunea a 2-a Activitatea partidelor politice

Articolul 16. Drepturile partidelor politice

- (1) Toate partidele au drepturi egale de participare la alegerea Parlamentului și a autorităților administrației publice locale.
- (2) În perioada campaniilor electorale, tuturor partidelor politice care participă la campania electorală și candidaților acestora la funcții electivă li se acordă gratuit și în condiții de echitate, în modul stabilit de lege, timp de antenă la posturile publice de radio și televiziune.
- (3) Partidele politice au dreptul de a desfășura mitinguri, demonstrații, orice alte întruniri în modul stabilit de lege.

Articolul 17. Activitatea partidelor politice

- (1) Partidele activează în vederea realizării voinței lor politice care este exprimată în statutele și programele lor, înregistrate în modul stabilit, cu respectarea legii.
- (2) În vederea realizării scopurilor și sarcinilor statutare și de program, partidele politice au dreptul:
 - a) să difuzeze liber, prin mijloacele pe care le au la dispoziție, informații despre activitatea lor;
 - b) să participe, prin înaintarea de candidați, conform prevederilor art.7 alin.(2) lit.b) din Legea nr.5-XVI din 9 februarie 2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, la alegerile organizate conform legislației electorale;
 - c) să fondeze și să dispună de mijloace de informare în masă proprii, să desfășoare activitate editorială în conformitate cu legea;

d) să desfășoare orice alte activități neinterzise de lege.

[Art.17 completat prin Legea nr.71 din 14.04.2016, în vigoare 27.05.2016]

Articolul 18. Obligațiile și răspunderea partidelor politice

(1) Partidele politice sînt obligate să respecte legislația Republicii Moldova și prevederile statutelor lor.

(2) În cazul modificării legislației, precum și în cazul constatării necorespunderii statutelor și programelor lor cu prevederile legale, partidele își vor aduce documentele în corespundere cu normele legale, modificîndu-le și completîndu-le conform procedurii stabilite.

(3) Partidele politice răspund cu propriul lor patrimoniu pentru obligațiile contractate.

(4) Nici un partid politic nu răspunde pentru obligațiile membrilor săi, la fel ca și membrii partidelor politice nu răspund pentru obligațiile partidelor respective.

Articolul 19. Deciziile partidelor politice

Deciziile partidelor politice și ale organizațiilor lor teritoriale se adoptă cu votul majorității prevăzute de statut.

Capitolul V
REORGANIZAREA ȘI ÎNCETAREA ACTIVITĂȚII
PARTIDELOR POLITICE

Articolul 20. Reorganizarea partidelor politice

Partidele politice, conform deciziei organelor lor supreme, se pot reorganiza prin fuziune (contopire și absorbție), dezmembrare (divizare și separare) sau transformare, în condițiile legii.

Articolul 21. Limitarea activității partidelor politice

(1) Activitatea partidului politic poate fi limitată dacă prin acțiunile acestuia se aduc prejudicii grave pluralismului politic sau principiilor democratice fundamentale.

(2) În cazul constatării acțiunilor menționate la alin.(1), Ministerul Justiției, prin cerere scrisă, va solicita organului de conducere al partidului politic respectiv ca, în termen de cel mult o lună, să întreprindă măsuri pentru încetarea acestor acțiuni și despre rezultate să informeze ministerul.

(3) Dacă organul de conducere al partidului politic nu a îndeplinit cerința Ministerului Justiției, activitatea partidului politic va fi limitată pe un termen de pînă la 6 luni prin hotărîre a Curții de Apel Chișinău, la cererea Ministerului Justiției, care se depune în decurs de 5 zile după expirarea termenului stabilit conform prevederilor alin.(2).

(4) Hotărîrea Curții de Apel Chișinău, în termen de 10 zile, poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție. Recursul va fi examinat în termen de 15 zile.

(5) Pe perioada limitării activității partidului politic, acestuia îi este interzisă fondarea mijloacelor de informare în masă, organizarea întrunirilor, mitingurilor, demonstrațiilor, pichetărilor și altor acțiuni publice, folosirea tuturor tipurilor de depuneri bancare, cu excepția cazurilor cînd sînt necesare decontări cu contractanții, decontări aferente îndeplinirii contractelor individuale de muncă, decontări pentru repararea prejudiciilor cauzate prin acțiunile partidului politic, decontări pentru plata impozitelor, taxelor și amenzilor.

(6) După înlăturarea necorespunderilor pentru care activitatea partidului politic a fost limitată, partidul va informa despre aceasta Ministerul Justiției, care, în termen de 5 zile, va autoriza reluarea activității partidului.

(7) Dacă, în perioada limitării activității partidului politic, acțiunile pentru care a fost limitată activitatea partidului se vor repeta sau dacă, pe parcursul primului an din data ultimei limitări a

activității partidului, acesta comite încălcări similare, Ministerul Justiției va cere Curții de Apel Chișinău să dizolve partidul respectiv.

(8) Activitatea partidului politic nu poate fi limitată cu o lună înainte de alegerile în Parlament sau de alegerile locale generale, precum și pe parcursul perioadei efectuării acestor alegeri.

Articolul 22. Încetarea activității partidelor politice

(1) Partidul politic își încetează activitatea prin:

a) reorganizare, conform prevederilor prezentei legi, și pierdere, în urma reorganizării, a personalității juridice;

b) autodizolvare, prin decizia organului său suprem;

c) dizolvare prin hotărâre definitivă a Curții de Apel Chișinău, la cererea Ministerului Justiției;

d) declarare a neconstituționalității partidului prin hotărâre a Curții Constituționale.

(2) Ministerul Justiției va înainta Curții de Apel Chișinău o acțiune prin care va cere dizolvarea partidului politic dacă există cel puțin unul din următoarele temeuri:

a) partidul activează în baza statutului și programului său cu modificări și completări care nu au fost înregistrate în modul stabilit de lege;

b) pe parcursul unui an, care începe să curgă din data când a devenit definitivă hotărârea Curții de Apel Chișinău cu privire la limitarea activității partidului, acesta a comis acțiuni similare celor pentru care activitatea partidului a fost limitată;

[Lit.c) exclusă prin Legea nr.81 din 07.05.2010, în vigoare 04.06.2010]

d) activitatea partidului se desfășoară pe căi ori prin mijloace ilegale sau prin săvârșirea unor acte de violență;

e) partidul a fost declarat neconstituțional prin hotărâre a Curții Constituționale.

(3) Hotărârea definitivă a Curții de Apel Chișinău cu privire la dizolvarea partidului politic se remite Ministerului Justiției, care va consemna în Registrul partidelor politice demararea procedurii de lichidare a acestuia.

(4) Pentru dizolvarea unui partid politic, Ministerul Justiției, în scopul executării hotărârii definitive a Curții de Apel Chișinău, va crea o comisie de lichidare a partidului. Existența unui partid politic încetează numai după finalizarea procedurii de lichidare și radierea partidului din Registrul partidelor politice.

(5) După încetarea activității partidului politic, bunurile acestuia se trec, cu titlu gratuit, în proprietatea statului pentru a fi utilizate în scopuri filantropice (de caritate).

[Art.22 modificat prin Legea nr.95 din 14.05.2015, în vigoare 05.06.2015]

Notă: Se declară neconstituțională lit.e) alin.(1) art.22 conform Hot. Curții Constituționale nr.12 din 04.06.2013, în vigoare 4 iunie 2013

[Art.22 completat prin Legea nr.192 din 12.07.2012, în vigoare 01.10.2012]

Articolul 23. Procedura de lichidare a partidului politic

(1) Dizolvarea partidului politic potrivit art.22 alin.(1) lit.b) se efectuează, cu participarea Ministerului Justiției, de către organul său colegial de conducere ori de către alte persoane desemnate de adunarea generală a partidului.

(2) În hotărârea de lichidare a partidului politic, adoptată de adunarea generală a partidului, se stabilesc procedura și termenul în care se va efectua lichidarea, destinația bunurilor rămase după lichidare, precum și termenul-limită în care creditorii își pot prezenta creanțele. Acest termen va fi de cel puțin 30 de zile și începe să curgă de la data publicării hotărârii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(3) Dacă lichidarea partidului politic se efectuează potrivit art.22 alin.(1) lit.c) și d), lichidatorii vor fi numiți prin hotărârea de lichidare adoptată de instanța judecătorească respectivă.

(4) Odată cu numirea lichidatorilor, mandatul organelor partidului politic încetează. Lichidatorii sînt obligați să îndeplinească toate cerințele prevăzute de prezenta lege referitor la publicarea avizului privind lichidarea partidului. Acest aviz va cuprinde:

a) numele lichidatorilor și sediul partidului;

b) procedura și termenul în care se va efectua lichidarea, termenul-limită de prezentare a creanțelor de către creditori;

c) invitația creditorilor pentru a prezenta dovezi referitor la creanțele lor. Creditorii cunoscuți vor fi invitați prin notificări individuale.

(5) După desemnarea lichidatorilor, aceștia sînt obligați să întocmească neîntîrziat inventarul bunurilor partidului politic, cu indicarea exactă a activelor și pasivelor. Inventarul va fi semnat de către lichidatori și conducătorii organului permanent de conducere al partidului politic.

(6) Lichidatorii sînt obligați să continue operațiunile în curs de desfășurare, să execute creanțele creditorilor, iar dacă mijloacele bănești disponibile sînt insuficiente pentru achitarea tuturor datoriilor, ei sînt în drept să vîndă bunurile partidului politic. Pentru prejudiciile cauzate din culpa lor, lichidatorii răspund atît în fața partidului politic în proces de lichidare, cît și în fața terților.

(7) După încheierea procedurii de lichidare a partidului politic, lichidatorii au obligația să întocmească bilanțul de lichidare și să-l prezinte spre aprobare Ministerului Justiției, precum și să-l publice în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Activele rămase după satisfacerea tuturor creanțelor creditorilor se fac venit la bugetul de stat și se utilizează în scopuri filantropice (de caritate).

(8) În toate cazurile de lichidare a partidelor politice, pentru radierea lor din Registrul partidelor politice, lichidatorii depun la Ministerul Justiției următoarele documente:

a) cererea cu privire la radierea partidului din Registrul partidelor politice;

b) certificatul de înregistrare (în original);

c) dovada achitării tuturor plăților obligatorii la bugetul de stat, eliberată de inspectoratul fiscal;

d) documentele de constituire (în original);

e) actul de predare spre nimicire a ștampilelor, eliberat de organul împuternicit al poliției;

f) copia de pe avizul despre lichidarea partidului, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(9) Obligațiile lichidatorilor încetează odată cu încheierea tuturor operațiunilor financiar-bancare.

[Art.23 modificat prin Legea nr.138 din 17.06.2016, în vigoare 01.07.2016]

[Art.23 modificat prin Legea nr.33 din 06.03.2012, în vigoare 25.05.2012]

Capitolul VI

PATRIMONIUL ȘI SUPRAVEGHEREA FINANȚĂRII PARTIDELOR POLITICE

[Titlul capitolului VI în redacția Legii nr.36 din 09.04.2015, în vigoare 14.04.2015]

Articolul 24. Patrimoniul partidelor politice

(1) Partidele politice au dreptul să dispună, cu titlu de proprietate, de clădiri, utilaje, edituri, tipografii, mijloace de transport, precum și de alte bunuri neinterzise prin lege. Bunurile partidelor politice nu pot fi utilizate în alte scopuri decît pentru realizarea sarcinilor lor statutare.

(2) Dreptul de proprietate al partidelor politice se află sub incidența normelor legislației civile, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

(3) Partidul politic este în drept să desfășoare activitate editorială, activitate legată nemijlocit de administrarea proprietății sale, precum și alte activități ce aduc venituri pentru nevoile partidului,

dacă aceste activități nu sînt interzise prin lege și sînt prevăzute în mod expres în statutul partidului politic.

(4) Partidele politice nu pot avea în posesie, la dispoziție sau în folosință și nici nu pot accepta spre depozitare sau păstrare armament, substanțe explozive și alte materiale care prezintă pericol pentru viața și sănătatea oamenilor.

(5) Patrimoniul partidului politic, inclusiv veniturile, nu poate fi distribuit între membrii acestuia.

[Art.24 modificat prin Legea nr.36 din 09.04.2015, în vigoare 14.04.2015]

Articolul 25. Sursele de finanțare a partidelor politice

(1) Surse de finanțare a partidelor politice sînt:

a) cotizațiile de membru de partid;

b) donațiile, inclusiv cele colectate în cadrul manifestărilor de agrement, culturale, sportive sau altor manifestări de masă organizate de partid, cu condiția că sînt luate la evidență în modul stabilit;

c) subvențiile de la bugetul de stat, potrivit reglementărilor prezentei legi și legii bugetare anuale;

d) alte venituri legal obținute conform art.24 alin.(3).

(2) Partidele politice nu pot folosi alte surse de finanțare decît cele prevăzute la alin.(1).

(3) Mărimea și modul de achitare a cotizațiilor de membru se stabilesc prin statutul partidului politic și, împreună cu suma totală a cotizațiilor acumulate anual de partid, se publică pe pagina web a acestuia și a Comisiei Electorale Centrale.

(4) Operațiunile de încasări și plăți ale partidelor politice se efectuează în lei moldovenești și, în cazurile prevăzute de legislația valutară, în valută străină, prin conturi deschise la băncile licențiate din Republica Moldova, cu eliberarea documentelor justificative.

(5) Veniturile prevăzute la alin.(1) se scutesc de impozit sau se impozitează în conformitate cu prevederile Codului fiscal.

(6) Finanțarea publică sau privată a partidelor politice nu poate avea drept scop limitarea independenței lor.

(7) Încălcărilor prevederilor legale privind finanțarea partidelor politice și privind modul de utilizare de către partidele politice a mijloacelor financiare și a bunurilor materiale se sancționează în conformitate cu legea.

(8) Partidele politice nu au dreptul să deschidă conturi bancare în străinătate.

[Art.25 completat prin Legea nr.36 din 09.04.2015, în vigoare 14.04.2015]

[Art.25 modificat prin Legea nr.33 din 06.03.2012, în vigoare 25.05.2012]

Articolul 26. Donațiile

(1) Donațiile făcute partidelor politice pot fi de următoarele tipuri:

a) donații în bani, altele decît cotizațiile de membru;

b) donații sub formă de proprietăți, bunuri, servicii gratuite sau în condiții mai avantajoase decît valoarea comercială (de piață), achitarea unor bunuri sau servicii utilizate de partid. Aceste donații sînt reflectate în contabilitatea partidului politic la valoarea lor de piață și se înscriu în limitele donațiilor prevăzute la alin.(4) și (5).

(2) Donațiile în bani pentru un partid politic se efectuează prin operațiuni bancare (card bancar, transfer direct), iar identitatea donatorului se indică în documentul bancar. În cazul în care donatorul nu deține un cont bancar și donația se efectuează în numerar, banii se depun în contul bancar al partidului politic. Dacă banii se depun în numerar la sediul partidului politic, persoana fizică va confirma depunerea donației prin semnarea unei declarații pe propria răspundere, care va fi

păstrată și anexată la documentele contabile. Formularul declarației se aprobă de Comisia Electorală Centrală.

(3) Veniturile anuale ale unui partid politic provenite din cotizații de membru și donații nu pot depăși echivalentul a 0,3% din veniturile prevăzute în bugetul de stat pentru anul respectiv.

(4) O persoană fizică poate face donații unui sau mai multor partide politice. Donațiile făcute de o persoană fizică unui sau mai multor partide politice într-un an bugetar nu pot depăși suma a 200 de salarii medii lunare pe economie stabilite pe anul respectiv. Dacă persoana fizică este membru de partid, în suma-limită menționată se include și suma cotizațiilor de membru de partid plătite de aceasta într-un an, cotizația și donația fiind reflectate separat în contabilitatea partidului politic și în rapoartele privind gestiunea financiară a acestuia.

(5) Donațiile făcute de o persoană juridică unui sau mai multor partide politice într-un an bugetar nu pot depăși suma a 400 de salarii medii lunare pe economie stabilite pe anul respectiv. Persoana juridică care face o donație în bani unui partid politic trebuie să prezinte decizia organelor sale abilitate privind efectuarea donației, să înregistreze donația și să o reflecte în rapoartele sale contabile, de asemenea să informeze pe acționarii sau membrii săi despre operațiunile efectuate.

(6) Se interzice finanțarea, prestarea unor servicii cu titlu gratuit ori susținerea materială sub orice formă, directă și/sau indirectă, a partidelor politice de către:

a) cetățenii Republicii Moldova care nu au împlinit vârsta de 18 ani, cetățenii limitați în capacitatea de exercițiu sau declarați incapabili printr-o hotărâre definitivă a instanței de judecată;

b) persoanele fizice cetățeni ai Republicii Moldova din veniturile obținute din afara țării;

c) cetățenii străini, apatrizi, persoanele anonime sau cele care donează în numele unor terți;

d) autoritățile publice, organizațiile, întreprinderile, instituțiile publice, alte persoane juridice finanțate de la bugetul public sau care au capital de stat, cu excepția cazurilor în care acordarea de servicii sau susținerea materială este în mod expres prevăzută de legislație;

e) persoanele juridice care, la data efectuării donației, au datorii restante mai vechi de 60 de zile la bugetul de stat, la bugetul asigurărilor sociale de stat sau la fondul asigurărilor medicale obligatorii;

f) persoanele juridice cu capital străin sau mixt, persoanele juridice din străinătate;

g) alte state și organizații internaționale, inclusiv organizațiile politice internaționale;

h) organizațiile necomerciale, sindicale, de binefacere sau religioase.

(7) Nu sînt considerate donații activitățile prestate partidului politic pe bază de voluntariat în condițiile legislației care reglementează aceste activități.

(8) Fiecare partid politic trebuie să deschidă un cont bancar special, unde vor fi transferate toate contribuțiile bănești ce îi sînt acordate, inclusiv donațiile și cotizațiile de membru. Rechizitele contului bancar special se plasează pe pagina web a partidului, în cazul existenței acesteia, se indică în rapoartele anuale privind gestiunea financiară a partidului politic și se comunică Comisiei Electorale Centrale.

[Art.26 în redacția Legii nr.36 din 09.04.2015, în vigoare 14.04.2015]

Articolul 27. Finanțarea partidelor politice din bugetul de stat

(1) Partidele politice au dreptul să primească anual finanțare de la bugetul de stat prin intermediul Comisiei Electorale Centrale, în baza unui regulament aprobat de aceasta. Cuantumul alocațiilor pentru acest scop se aprobă în legea bugetară anuală, cota procentuală constituind nu mai mult de 0,2% din veniturile bugetului de stat, cu excepția veniturilor cu destinație specială prevăzute de legislație, și se distribuie după cum urmează:

a) 50% – partidelor politice proporțional cu performanțele obținute în alegerile parlamentare;

b) 50% – partidelor politice proporțional cu performanțele obținute în alegerile locale generale.

(2) În cazul blocurilor electorale, alocația se va împărți conform înțelegerii prelabile între membrii blocului electoral sau, în lipsa unei înțelegeri, conform numărului de mandate obținute de fiecare componentă.

(3) Alocațiile din bugetul de stat se transferă, lunar, pe conturile partidelor politice în condițiile și în proporțiile prevăzute la alin.(1), prin intermediul Comisiei Electorale Centrale. În cazul pierderii sau suspendării, în condițiile prezentei legi, a dreptului la finanțare din bugetul de stat, transferul sumelor respective încetează din luna imediat următoare lunii în care a fost pierdut sau suspendat acest drept.

(4) Mijloacele financiare transferate în conturile partidelor politice de la bugetul de stat, care nu au fost utilizate în anul bugetar curent, vor fi disponibile pentru a fi valorificate în anii următori.

(5) Mijloacele financiare din bugetul de stat nerepartizate partidelor politice în anul pentru care au fost prevăzute nu vor fi disponibile pentru a fi utilizate în anii următori.

(6) Partidele politice pierd dreptul la alocații de la bugetul de stat dacă:

a) activitatea acestora a fost limitată în condițiile art.21 – pentru întreaga perioadă de limitare a activității partidului politic;

b) își pierd personalitatea juridică;

c) sînt în proces de lichidare;

d) le-a fost aplicată sancțiunea privind lipsirea de alocații de la bugetul de stat.

(7) Partidul politic care a pierdut dreptul la finanțare din bugetul de stat este repus în acest drept printr-o hotărîre a Comisiei Electorale Centrale, după încetarea cauzelor care au determinat pierderea dreptului la finanțare sau după executarea sancțiunii prin care a fost privat de acest drept.

(8) În cazul reorganizării unui partid politic cu drept de finanțare de la bugetul de stat, dreptul menționat se transmite succesorului său de drept. În cazul încetării activității partidului politic care beneficiază de alocații de la bugetul de stat, sumele cuvenite acestuia se redistribuie celorlalte partide politice beneficiare în condițiile prezentului articol.

[Art.27 în redacția Legii nr.36 din 09.04.2015, în vigoare 01.01.2016]

Articolul 28. Utilizarea alocațiilor de la bugetul de stat

(1) Prin decizia organelor de conducere ale partidelor politice, alocațiile de la bugetul de stat vor fi utilizate pentru următoarele destinații:

a) cheltuieli pentru întreținerea sediilor;

b) cheltuieli de personal;

c) cheltuieli pentru presă și materialul promoțional;

d) cheltuieli de deplasare în țară și în străinătate;

e) cheltuieli pentru telecomunicații;

f) cheltuieli pentru primirea delegațiilor din străinătate;

g) plata cotizațiilor de membru al organizațiilor internaționale din care partidul respectiv face parte;

h) investiții în bunuri mobile și imobile necesare activității partidului respectiv;

i) cheltuieli de birotică;

j) cheltuieli de audit (extern/obligatoriu);

k) cheltuieli pentru organizarea de întruniri, manifestații publice, seminare și alte cursuri de instruire pentru membrii de partid, desfășurate pe teritoriul țării.

(2) Este interzisă utilizarea alocațiilor de la bugetul de stat pentru oricare alte destinații decât cele prevăzute la alin.(1).

(3) Alocațiile de la bugetul de stat utilizate pentru alte destinații decât cele prevăzute la alin.(1) se restituie bugetului de stat în baza unei hotărîri a Curții de Conturi, în mărimea utilizată contrar destinației.

(4) Primirea și utilizarea alocațiilor de la bugetul de stat se reflectă în mod distinct în evidența contabilă a partidelor politice.

(5) Controlul asupra utilizării alocațiilor de la bugetul de stat se efectuează de către Curtea de Conturi în condițiile legii.

[Art.28 în redacția Legii nr.36 din 09.04.2015, în vigoare 01.01.2016]

Articolul 29. Rapoartele anuale privind gestiunea financiară a partidelor politice

(1) Semestrial, pînă la data de 15 a ultimei luni a perioadei de raportare, și anual, pînă în data de 31 martie, partidele politice vor prezenta la Comisia Electorală Centrală rapoarte privind gestiunea financiară a acestora. Partidele politice beneficiare de alocații de la bugetul de stat vor prezenta rapoartele respective și la Curtea de Conturi.

(2) Rapoartele menționate la alin.(1) sînt verificate și analizate de Comisia Electorală Centrală. În scopul acestei verificări, Comisia Electorală Centrală solicită partidelor politice, precum și unor instituții publice sau private, informațiile necesare în limita de competență. Partidele politice și instituțiile publice sau private vizate sînt obligate să prezinte informațiile solicitate în termen de două săptămîni. La cerere și în funcție de natura informației solicitate, acest termen poate fi extins de către Comisia Electorală Centrală, însă, în total, el nu va depăși o lună.

(3) Informația conținută în rapoartele anuale ale partidelor politice privind veniturile acumulate și cheltuielile efectuate, inclusiv identitatea donatorilor și sumele donate, și informațiile concludente (concluziile) din rapoartele (opiniile) de audit independent sînt plasate pe pagina web a Comisiei Electorale Centrale în termen de 48 de ore de la recepționarea și acceptarea lor, precum și pe paginile web ale partidelor politice, în cazul existenței acestora.

(4) Comisia Electorală Centrală elaborează și aprobă formulare pentru rapoartele anuale privind gestiunea financiară, care trebuie să conțină informații cu privire la:

a) bunurile și veniturile partidului politic, inclusiv gruparea acestor venituri pe tipuri;

b) toate donațiile oferite partidului politic, inclusiv suma donată, identitatea donatorului (numele/prenumele deplin, denumirea și forma organizatorică), domiciliul/sediul și ocupația/locul de muncă sau genul de activitate;

c) obligațiile și cheltuielile partidului politic, altele decît cele din campania electorală, grupate pe cheltuieli operaționale și cheltuieli de gestionare a bunurilor;

d) informația contabilă, pentru perioada corespunzătoare, a persoanelor juridice fondate sau controlate în alt mod de partidul politic respectiv.

(5) Comisia Electorală Centrală poate solicita de asemenea prezentarea altor informații privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

[Art.29 în redacția Legii nr.36 din 09.04.2015, în vigoare 01.01.2016]

Articolul 30. Supravegherea și controlul asupra finanțării partidelor politice

(1) Organul independent ce asigură supravegherea și controlul finanțării partidelor politice este Comisia Electorală Centrală, constituită și abilitată cu atribuții conform Codului electoral și prevederilor prezentei legi.

(2) Controlul asupra utilizării alocațiilor primite de partidele politice de la bugetul de stat este exercitat și de Curtea de Conturi conform prevederilor ce reglementează activitatea acesteia.

(3) Instituțiile menționate la alin.(1) și (2) emit instrucțiuni și ghiduri detaliate privind virarea, recepționarea și evidența donațiilor, a contribuțiilor nonfinanciare în beneficiul partidelor politice și privind utilizarea acestora conform destinațiilor stabilite de lege, precum și asupra altor aspecte ce vizează finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

(4) Comisia Electorală Centrală prezintă anual, în fața Parlamentului, pînă la data de 1 iunie, un raport privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

[Art.30 în redacția Legii nr.36 din 09.04.2015, în vigoare 14.04.2015]

Articolul 31. Auditul și verificarea rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice

(1) Partidele politice ale căror venituri sau cheltuieli anuale depășesc un milion de lei sînt obligate să efectueze auditul rapoartelor privind gestiunea financiară cel puțin o dată la 3 ani. Raportul de audit, împreună cu raportul anual privind gestiunea financiară a partidului politic, va fi expedit Comisiei Electorale Centrale, iar în cazul în care partidul politic a beneficiat de alocații de la bugetul de stat – și Curții de Conturi.

(2) Auditorul este selectat de către partidul politic și trebuie să nu fi fost, în ultimii 5 ani, membru de partid sau trezorier în campania electorală, nici să fi ocupat funcția de contabil sau responsabil de finanțe în cadrul partidului politic în care se efectuează auditul.

(3) Auditul rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice se va efectua în conformitate cu prevederile legislației naționale în domeniu și cu standardele de audit naționale și internaționale.

[Art.31 în redacția Legii nr.36 din 09.04.2015, în vigoare 01.01.2016]

Capitolul VI¹ **RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA DISPOZIȚIILOR LEGALE** **ÎN DOMENIUL FINANȚĂRII PARTIDELOR POLITICE**

Articolul 31¹. Încălcarea prevederilor privind donațiile

(1) În cazul în care un partid politic primește donații cu încălcarea prevederilor art.26, inclusiv în cazul primirii donațiilor care depășesc plafoanele stabilite, partidul politic respectiv este obligat, în termen de 3 zile de la depunerea donației, să verse în bugetul de stat sumele primite cu încălcarea legii sau să restituie sumele primite peste plafoanele stabilite.

(2) În cazul nerespectării cerințelor alin.(1), Comisia Electorală Centrală emite o somație scrisă adresată partidului politic, prin care solicită înlăturarea încălcării și informarea despre măsurile întreprinse, în termen de 3 zile lucrătoare de la emiterea somației.

(3) Neexecutarea somației Comisiei Electorale Centrale constituie contravenție și se sancționează în conformitate cu prevederile Codului contravențional.

(4) În cazul repetării, pe parcursul unui an calendaristic, a încălcării prevăzute la alin.(3) și al aplicării sancțiunilor contravenționale pentru aceste încălcări, Comisia Electorală Centrală adoptă o hotărîre privind lipsirea partidului respectiv de dreptul la alocațiile de la bugetul de stat pentru o perioadă de la 6 luni pînă la un an.

[Art.31¹ modificat prin Legea nr.36 din 09.04.2015, în vigoare 01.01.2016]

Articolul 31². Încălcarea prevederilor privind gestiunea financiară a partidelor politice

(1) Constituie încălcări ale prevederilor privind gestiunea financiară a partidelor politice:

a) încălcarea modului de evidență și utilizare a patrimoniului partidelor politice, inclusiv neprezentarea datelor de identificare ale donatorilor;

b) neprezentarea de către partidele politice la Comisia Electorală Centrală a raportului anual privind gestiunea financiară în termenul și formatul stabilite conform legii, inclusiv prezentarea unor date incomplete în raport;

c) utilizarea contrar destinației a alocațiilor de la bugetul de stat pentru partidele politice.

(2) Faptele prevăzute la alin.(1) se consideră contravenții și sînt pasibile de răspundere conform Codului contravențional.

Articolul 31³. Sesizarea privind încălcarea prevederilor cu privire la finanțarea și gestiunea financiară a partidelor politice

(1) Sesizarea privind încălcarea prevederilor cu privire la finanțarea și gestiunea financiară a partidelor politice poate fi depusă de orice persoană cu drept de vot sau de o persoană juridică din Republica Moldova, inclusiv de autorități sau instituții publice, în termen de 30 de zile calendaristice din momentul în care încălcarea i-a devenit cunoscută.

(2) Sesizarea trebuie să conțină datele de identitate și informația de contact ale autorului sesizării, descrierea faptelor ce ar putea constitui încălcări, indicarea probelor care confirmă încălcarea și semnătura persoanei care o depune.

[Capitolul VI¹ introdus prin Legea nr.36 din 09.04.2015, în vigoare 14.04.2015]

Capitolul VII DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 32.

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării, cu excepția art.28, care se va aplica cu începere de la 1 iulie 2017 pentru alegerile în Parlament și de la 1 iulie 2015 pentru alegerile locale generale.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr.718-XII din 17 septembrie 1991 privind partidele și alte organizații social-politice.

[Art.32 modificat prin Legea nr.48 din 26.03.2011, în vigoare 04.04.2011]

[Art.32 modificat prin Legea nr.64-XVIII din 12.11.2009, în vigoare 27.11.2009]

Articolul 33.

(1) Reglementările referitoare la partidele politice se aplică și organizațiilor social-politice cu statut de persoană juridică ale cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot.

(2) Prevederile legislației care reglementează activitatea organizațiilor necomerciale se aplică partidelor politice și organizațiilor social-politice în măsura în care prezenta lege nu stabilește altfel.

Articolul 34.

(1) Guvernul:

a) în termen de 3 luni:

- va elabora și va prezenta Parlamentului în modul stabilit propuneri privind procedura detaliată de declarare a partidelor politice ca fiind neconstituționale;

- va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

b) va prevedea în proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2009 alocații pentru finanțarea partidelor politice în conformitate cu reglementările prezentei legi.

(2) Partidele politice și organizațiile social-politice, pînă la 1 octombrie 2008, vor aduce în concordanță cu prezenta lege documentele care stau la baza constituirii și funcționării lor, precum și întreaga lor activitate.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Chișinău, 21 decembrie 2007.

Nr.294-XVI.